

Het roer moet om

Op weg naar duurzame speelkwaliteit

In het redactionele voorwoord op pagina 4 stelden we in navolging van Darwin vast dat de voorwaarde voor structureel succes het vermogen is om zich aan te kunnen passen als de omgeving daarom vraagt. Dat vermogen wordt de komende jaren voor de golfbranche danig op de proef gesteld. De samenleving eist een transitie: geen pesticiden meer op golfbanen na 2020! De branche is aan zet. Inspanning is niet voldoende, het gaat om resultaten. Vorig jaar uitte de overheid het voornemen om een totaalverbod voor pesticiden in te stellen voor niet-agrarisch gebruik per 2015. De golfbranche krijgt echter vijf jaar extra de tijd om het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen tot nul af te bouwen. Afspraken hierover worden dit najaar juridisch vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst, een zogeheten Green Deal.

De golfbranche heeft zich in het overleg met het ministerie van Infrastructuur en Milieu op het standpunt gesteld dat een pesticidenverbod per 2015 voor de golfsector niet haalbaar is. Hierbij is aangegeven dat het zinvoller is om in te zetten op zelfregulering om te komen tot vermindering van gebruik. Dit overleg heeft geleid tot een uitzonderingspositie voor golf en andere natuurgrassoorten. Deze uitzondering geldt echter maar tijdelijk en eindigt per 2020. De golfbranche moet er dus aan geloven: speelkwaliteit blijven bieden zonder gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

In september worden de uitvoeringsprogramma's van de verschillende betrokken organisaties afgestemd en vertaald naar de Green Deal. De verwachting is dat dit juridische document in de herfst ondertekend gaat worden.

Afspraken die over pesticidengebruik binnen de Green Deal worden gemaakt met het ministerie, gaan de praktijk van golfbaanbeheer ingrijpend raken. Het is van belang dat lokale beheerders en uitvoerders zich bewust zijn van de urgentie om zelf op lokaal niveau tot actie over te gaan. De NGF, NVG en NGA bieden ondersteuning waar dat mogelijk is.

Drie thema's

In de Green Deal worden actiepunten genoemd binnen drie thema's. Ten eerste zal ingezet worden op voorlichting, waarbij het doel is om golfbaanbeheerders bewust te maken van de opdracht en hen in de juiste richting te bewegen. Een structureel communicatietraject zal voor de golfbranche worden uitgewerkt. Het tweede thema is 'zelfregulering'. Dit houdt in dat de branche de verantwoordelijkheid op zich neemt om de afhankelijkheid van chemische gewasbescherming af te bouwen. Concrete resultaten worden geëist. Per jaar zal de branche voortgang moeten tonen.

Het derde thema kent twee speerpunten: onderzoek en innovatie. In een onderzoek dat door onderzoeksbureau TAUW eind 2013 in opdracht van de overheid is uitgevoerd, is vastgesteld dat met de huidige stand van kennis en techniek chemievrij beheer van golfbanen nog niet mogelijk is. Tevens werd aangegeven dat de komende jaren geen doorbraak

De golfbranche moet er dus aan geloven: speelkwaliteit blijven bieden zonder gebruik te maken van chemische gewasbeschermingsmiddelen.

verwacht wordt die dit wel mogelijk gaat maken. Het is dus essentieel dat wordt ingezet op onderzoek en innovatie.

Europese Richtlijn

Pesticiden vormen voor het milieu en de volksgezondheid een potentieel gevaar. Mede door de actuele maatschappelijke discussie over de bijensterfte in relatie tot het pesticide Merit Turf en de discussie over het risico voor de volksgezondheid van het onkruidbestrijdingsmiddel glyfosaat (merk: Round Up), zet de politiek hoog in om pesticidengebruik af te bouwen. De nationale overheden van Europa worden daartoe mede aangezet door de Europese Richtlijn van 2009. De vraag welke milieudruk wordt veroorzaakt door pesticidengebruik op

sportvelden, doet volgens de politiek niet ter zake. Men wil van pesticiden af per 2020. Het ministerie erkent dat het uitbannen van chemische gewasbescherming binnen de agrarische sector de grootste uitdaging voor ons land is. Zij geeft daarbij aan dat dit andere sectoren niet ontslaat van hun verantwoordelijkheid.

Speelkwaliteit

Pesticiden blijken nog nodig om de gewenste speelkwaliteit die de golfsport vereist, structureel te waarborgen. Hoewel nu reeds sprake is in de golfbranche van bewust en terughoudend gebruik van pesticiden en duurzaam beheer, moeten de komende jaren grote stappen genomen worden. Het is nodig op elk

niveau - maar vooral op clubniveau - de discussie over speelkwaliteit in gang te zetten en zich hierbij af te vragen welke speelkwaliteit past bij de golfbaan, de speelvaardigheid van de doelgroep én het budget.

Perceptie

In de besprekingen met milieuorganisaties blijkt regelmatig dat de perceptie en realiteit rond het beheer van golfbanen uiteenlopen. Dit pakt nadelig uit voor de branche. Het is van belang om op lokaal niveau actief te werken aan de beeldvorming. Het geven van inzicht in de huidige onderhoudspraktijk, de milieuzorg, de biodiversiteit en het natuurlijke beheer dragen daaraan in belangrijke mate bij. De golfbranche heeft veel te winnen bij een nauwe samenwerking met natuurorganisaties, provinciale milieufederaties en waterwinbedrijven. Er is een duidelijk gedeeld belang te vinden. Deze organisaties staan positief tegenover samenwerking.

De branche is aan zet. Inspanning is niet voldoende, het gaat om resultaten.

BEST PRACTICE: INTEGRATED PEST MANAGEMENT

De bestaande standaard voor onderhoud van golfbanen is Integrated Pest Management (IPM), ofwel geïntegreerde gewasbescherming. Deze methode houdt in dat chemische bestrijdingsmiddelen pas mogen worden ingezet als elk alternatief niet tot de gewenste resultaten heeft geleid. Daarbij staan preventie en de inzet van niet-chemische middelen voorop. Wanneer inzet van chemische middelen toch nodig blijkt, moet goede toedieningsapparatuur worden gebruikt en moeten maatregelen worden genomen om de milieudruk als gevolg van gebruik te minimaliseren. Deze wijze van werken is nu reeds verplicht, maar wordt tot op heden nauwelijks gecontroleerd. Dat gaat veranderen.

Geïntegreerde gewasbescherming is een open proces dat continu in ontwikkeling is. Doordat werkwijzen in de praktijk steeds verbeteren en doordat nieuwe technieken en middelen beschikbaar komen, kan in veel gevallen worden afgezien van de inzet van chemische middelen. Dit vereist deskundigheid en actuele kennis.

IPM zal door golfbaanbeheerders als centrale werkmethode moeten worden toegepast. Registratieplicht hiervoor, als voorwaarde voor gebruik, wordt onderzocht. Dit zal verder gaan dan de huidige standaard in gewasbeschermingsplannen.

Het inzicht dat het gaat om een integrale benadering gericht op de optimale kwaliteit van het systeem bodem-water-gras leidt tot de conclusie dat de term Integrated Pest Management vervangen zal moeten worden door Integrated Turfgrass Management. Dit dekt de lading beter.

Samenwerken

De afgelopen maanden heeft veelvuldig overleg plaatsgehad tussen de NGA, NVG en NGF. Waar de belangen van golf overlappen met die van andere sporten, wordt samenwerking ontwikkeld met NOC*NSF en de KNVB. De andere betrokken organisaties zijn het ministerie Infrastructuur en Milieu, Vewin, milieufederaties en de BSNC.

In de eerste fase van de Green Deal zal veel aandacht besteed worden aan kennisuitwisseling. Best practices, onder de noemer IPM (geïntegreerde gewasbescherming; zie inzet hiernaast), zullen getoetst worden en gecommuniceerd worden via landelijke en regionale voorlichtingsbijeenkomsten. Omdat het belangrijk is een representatie

Onwettige praktijken tasten de geloofwaardigheid van de gehele branche aan

tief beeld te krijgen, wordt een enquête uitgezet onder banen, clubs, greenkeepers en aannemers. De respons viel met 17 procent enigszins tegen. Het is belangrijk om een representatief beeld te krijgen. Daarom is de enquête opnieuw uitgestuurd naar de banen, clubs, greenkeepers en aannemers die nog niet gereageerd hadden. Een overzicht van de banen die hebben meegewerkt en de resultaten van de enquête zijn op de website van de NGF gepubliceerd.

Eerlijk speelveld

De golfbranche heeft met de betrokken partijen in het overleg over de Green Deal ook bespreekbaar gemaakt dat het nodig is om er voor te zorgen dat als een verbod van toepassing wordt, dit ook handhaafbaar is. Het mag niet zo zijn dat golfbaanbeheerders die correct handelen economisch nadeel ondervinden van golfbaanbeheerders die zich niet houden aan regelgeving. Onwettige praktijken tasten de geloofwaardigheid van de gehele branche aan. Dit maakt de gehele branche kwetsbaar.

Onderzoek en innovatie

Innovatie en onderzoek zullen op landelijk niveau een impuls krijgen om de afhankelijkheid van pesticiden in speelveldbeheer verder af te bouwen en - indien mogelijk - tot nul terug te brengen. Vraagstukken en knelpunten op het gebied van duurzaam beheer worden door

de Dutch Turfgrass Research Foundation vanuit de praktijk in kaart gebracht en worden gebundeld, geselecteerd en vertaald naar een gericht onderzoeksprogramma. Het kennisportaal www.sportgrassen.nl is reeds operationeel en wordt frequent geraadpleegd.

Registratieplicht

De golfbranche kent een uitgebreid instrumentarium om golfbaanbeheerders te ondersteunen in de verduurzaming van het beheer. De komende weken vindt overleg plaats over de koppeling van de programma's en applicaties en - indien nodig - de ontwikkeling van aanvullende instrumenten en programma's. Denk bijvoorbeeld aan verplichte registratie van IPM-werkmethoden. In Canada en Denemarken kent men een dergelijke verplichte registratie.

Het feitelijk onderbouwen van de claim dat een golfbaan duurzaam beheerd wordt, moet de standaard worden. Duurzaamheid is met Committed to Green/GEO voor golfbaanbeheer concreet uitgewerkt tot een overzichtelijk kwaliteitsbeheersysteem. Hoewel dit traject onvermijdelijk een bepaalde administratieve last met zich meebrengt, blijkt dat dit gaandeweg routine wordt en besparingen oplevert.

Verantwoordelijkheid en borging

Elk niveau binnen de organisatie van de golfbaan heeft een verantwoordelijk-

heid ten aanzien van de transitie. Het is van belang om deze verantwoordelijkheid te benoemen en de voortgang van de transitie te bewaken. Dit geldt ook als het onderhoud van de golfbaan is uitbesteed.

Greenkeepers

De greenkeepers vormen een beslissende schakel om als branche te komen tot een helder én overtuigend antwoord op bovengenoemde uitdagingen. Van belang is dat er goede afstemming is tussen beleidsmakers op de golfbaan en de uitvoerenden op de werkvloer. Zij moeten van bestuur en management wel de ruimte krijgen om deze uitdaging als prioriteit op te kunnen pakken. Actieve betrokkenheid van de greenkeepers is daarbij een voorwaarde.

Het maakt met betrekking tot de uitdaging van de Green Deal geen wezenlijk verschil of het onderhoud in eigen beheer wordt uitgevoerd of wordt uitbesteed aan een aannemer. De baan/club is in beide gevallen verantwoordelijk voor het eindresultaat.

Met golfers moet aanhoudend gecommuniceerd worden over het belang van duurzaam beheer

Golfers

Met golfers moet aanhoudend gecommuniceerd worden over het belang van duurzaam beheer. Het verwachtingspatroon met betrekking tot de speelkwaliteit dient te worden genuanceerd.

> greendeal@ngf.nl

> www.ngf.nl, dossier Green Deal

IN DE AGENDA

10 december 2014

Nationaal Groensymposium over aanpak Green Deal, instrumentarium zelfregulering, best practices, onderzoek en innovatie.

Golf De Gulbergen

OPLEIDING BAANBELEID EN -BEHEER

DUURZAME SPEELKWALITEIT VRAAGT OM DESKUNDIG GOLFBAANBEHEER

Deze opleiding is bestemd voor u:

- als u zich realiseert dat uw golfbaan uw grootste kapitaal is
- als u wilt besparen op onderhoudskosten én de kwaliteit wilt verbeteren
- als u op verantwoorde wijze het gebruik van pesticiden wilt afbouwen
- als u erkent dat kennis van zaken nodig is om uitdagingen in te zien én aan te kunnen
- als u naast de drukte van de dagelijkse praktijk de focus wilt richten op de lange termijn
- als u het juiste beleidskader wilt scheppen om uw greenkeepersteam of uw onderhoudspartner te laten excelleren
- als u de kennis binnen uw organisatie wilt borgen en daarmee wilt voorkomen dat de leercurve steeds opnieuw gestart moet worden

OPLEIDING BAANBELEID EN BEHEER

De opleiding bestaat uit drie cursussen. Deze verschaffen de deelnemers de vereiste basiskennis en inzichten om de actuele uitdagingen op waarde te kunnen schatten en met vertrouwen aan te gaan. De cursussen kunnen ook apart gevolgd worden.

- **DUURZAAM GOLFBAANBEHEER**
26 en 27 september 2014, Golfclub Toxandria
- **OPBOUW EN ONDERHOUD VAN DE BAANONDERDELEN**
17 en 18 oktober 2014, De Hoge Dijk
- **BAANMANAGEMENT**
28 en 29 november 2014, Drentse Golfclub De Gelpenberg

MEER INFORMATIE EN AANMELDEN

Vraag de uitgebreide opleidingsbrochure aan bij
HAS Kennistransfer en Bedrijfsopleidingen,
mw C. Sibon, haskennistransfer@has.nl

WWW.HASKENNISTRANSFER.NL • WWW.NGF.NL

NGF
NEDERLANDSE
GOLF
FEDERATIE